

Paylaşılamayan İlk Kurşun

— Sami Biber · 15 Mayıs 2019

Bugün 15 Mayıs...

Bundan tam yüz sene önce yani 1919 Yılında bugün İzmir, Yunanlılar tarafından işgal edilmişti. İzmir'in Yunanlılar tarafından işgali üzerine bu alçaltıcı duruma tahammül edemeyen Hasan Tahsin adlı bir gazeteci, düşmana ilk kurşunu sıkıymış ve böylece Milli Mücadelemiz başlamıştı.

Evet, seneler boyunca Milli Mücadelemizin İlk Kurşunu olarak bunu anlattık okullarda, Tarih ve TC İnkılap Tarihi derslerinde.

Milli Mücadelemizin İlk Kurşunu deyince aslında öncelikle açıklanması gereken şey Milli Mücadelenin ne olduğudur.

30 Ekim 1918 de imzalanan Mondros Ateşkes Antlaşmasından hemen sonra yurdumuzu işgal eden düşmanlar ile öncelikle sivil halkın, daha sonra da düzenli ordunun yaptığı mücadelelere Milli mücadele denir ki bu mücadele dönemi 1918-1922 Yılları arasını kapsar (Mondros Ateşkes Antlaşması- 30 Ağustos Zaferi)

Yurdumuzun işgali 30 Ekim 1918 de başladığına göre ilk kurşunun İzmir'in işgali sırasında 15 Mayıs 1919 da atılmış olması ister istemez insana şu soruyu sordurur: Ne yani bir yıl boyunca ülkemiz işgal edilirken kuzu kuzu seyredip düşmana tek bir kurşun bile atmadık mı?

Yurdumuz düşman tarafından işgal edilirken ona bir yıl boyunca hiç bir direniş göstermemiş olmak Türk Milletinin tabiatına uygun bir davranış değildir. Nitekim de öyledir. Yani İzmir'in İşgalinden önce düşmana ilk kurşun atılmıştır. Daha da açık konuşmak gerekirse Milli mücadelenin ilk kurşunu İzmir'de Hasan Tahsin tarafından atılmamıştır. Hatta İzmir'de 15 Mayıs 1919 da atılan kurşunun Hasan Tahsin tarafından atıldığı da oldukça şüphelidir.

Evet, Biz Tarih öğretmenlerinin zorlandığı konuların başında gelir İlk Kurşun olayı. Zira aynı ders kitabı içinde aynen şunlar yazar:

- Milli Mücadelemizin ilk kurşunu Hatay İlimizin Dört Yol ilçesinde sıkılmıştır. (Kim tarafından sıkılmıştır, olay hangi tarihte cereyan etmiştir yazmaz.)
- Milli Mücadelemizin ilk kurşunu 15 Mayıs 1919 da İzmir'de Hasan Tahsin adlı bir gazeteci tarafından sıkılmış ve böylece Milli Mücadelemiz başlamıştır
- Milli mücadelemizde Yarbey Ali Bey (Ali Çetinkaya) idaresindeki 172. Alayın Ayvalık ilçemizde Yunan

işgal kuvvetleriyle yaptığı savaş, ilk kurşun savaşı olarak bilinir. (Bu savaşın da tarihi yazmaz kitaplarda.)

“Milli Mücadele Hasan Tahsin’in düşmana sıktığı ilk kurşun ile başladı.” Dedikten hemen sonra “ Evet çocuklar, Atatürk 19 Mayıs 1919 da Samsun’a ayak basarak Milli Mücadeleyi başlattı” Deyince öğrencinin kafası karmakarışık olur. Ancak olay bu kadarla kalsa iyi.

Milli mücadelenin ilk kurşunu Hatay ilimizin Dört Yol ilçesinin Karakese Köyünde 19 Aralık 1918 de Kara Mehmet adlı bir vatandaşımız tarafından Fransız askerine sıkılmıştır.” Dediğiniz anda kafalar iyice allak bullak olur.

Milli mücadelenin ilk kurşunu eğer 19 Aralık 1918 de sıkıldıysa Hasan Tahsin’in 15 Mayıs 1919 da sıktığı kurşun nasıl ilk kurşun olur? Neden ilk kurşun olur? Peki ya Ali Çetinkaya’nın 29 Mayıs 1919 da sıktığı kurşun nasıl ilk kurşun olur ki Ayvalık-Ödemiş cephesindeki bu savaş “ İlk Kurşun Savaşı” olarak anılır, bu ilk kurşunun anısına Ayvalıkta “ İlk Kurşun anıtı “yaptırılır? Ödemiş’de bir köyün adı “ il Kurşun Köyü” olur?

Durum böyle olunca öğrenci sorar?

-Hocam, bunlardan hangisi ilk kurşun?

“ Hepsi” deseniz olmaz. Mantıklı değildir Her şeyden önce. “Dört Yol’daki” Deseniz diyemezsiniz zira ülkenin başbakanı, cumhurbaşkanı bile “ Düşmana ilk kurşunu 15 Mayıs 1919 da Hasan Tahsin sıktı “ Diyorsa, siz Hasan Tahsin’in elindeki tabancayı alıp Kara Mehmet’in elime veremezsiniz.

O zaman?

O zaman “ Fransızlara ilk kurşunu Kara Mehmet, Yunanlılara ilk kurşunu Hasan Tahsin sıktı çocuklar. Ali Çetinkaya mı? O da milli mücadelenin ilk resmi kurşununu sıktı. Diğer sıkımlar sivil vatandaşlardı. Ali Çetinkaya ise bir asker (yarbay) olarak düşmana kurşun sıkılmıştır.

Öğrenci bu merak eder.

-Peki hocam Milli Mücadele bu sıkılan kurşunların hangisiyle başladı? Ya da Milli Mücadele bu kurşunlarla başladıysa neden “ Mustafa Kemal 19 Mayıs 1919 da Samsun’a çıkarak Milli Mücadeleyi başlattı diyoruz?”

- Çocuklar, Milli Mücadele Güneyde Fransızlara Kara Mehmet’in sıktığı ilk kurşunla başladı, Doğu’da Kazım Karabekir’in Ermenilere sıktığı ilk kurşunla başladı, batı cephesinde ise Hasan Tahsin’in düşmana sıktığı ilk kurşunla başladı. Bunlar Milli Mücadelemizin silahlı safhasının başlangıcıdır. Ancak Milli

mücadele bu gayrinizami silahlı mücadele ile kazanılmadı elbette. Mustafa Kemal işte bu gayri nizami savaşı, nizami bir savaş haline döndürmek için 19 Mayıs 1919 da Samsun'a çıktı. Anladınız mı?

Gözlerine baktığım zaman anlamış gibi görünseler de bundan tam emin değilim. "Anlamayan var mı?" Diye sorduğumda tek parmak bile kalkmadığına göre konu anlaşılmıştır.

Peki bu ilk kurşun mevzuu burada bitiyor mu?

Maalesef bitmiyor.

Kafanıza takılıyor.

Ne mi kafanıza takılıyor? Anlatayım.

Mesela Hasan Tahsin'in İzmir'de düşmana sıktığı ilk kurşun, milli mücadelemiz açısından bu kadar önemliyse İzmir'de bir ilk kurşun ve Hasan Tahsin anıtı neden ancak 1974 Yılında dikildi? Diğerlerini geçtim, Atatürk veya İsmet Paşa niçin böyle bir anıt yaptırmadılar?

İzmir'deki Hasan Tahsin ve İlk Kurşun Anıtı da ilginçtir. Hasan Tahsin ve elinde düşmana ilk kurşunu sıktığı tabancası...İyi de Hasan Tahsin neden silahını Yunan askerinin geldiği yöne değil de Türk direnişinin başladığı Bahri Baba Parkına yöneltmiş?

Fakat bu sorulardan daha da önemlisi şudur:

1931 tarihli Tarih Ders kitabında İzmir'in İşgali bakın nasıl anlatılıyor: "Yunan kuvvetleri İzmir rıhtımına çıkarıldı; Efzon taburları, İzmir kışlasının yanına yaklaşırken, Yunanlılar tarafından atılan silahları bahane ittihaz ederek kışlayı ateşe tuttular."

Bu Ders Kitabı bizzat Atatürk'ün kontrolünden geçmiş olan bir kitap...neden Hasan Tahsin yok bu kitapta? Hani düşmana atılan ilk kurşun? Yok...

Daha da iginçi: 1970 li yıllara kadar Ders kitaplarında Hasan Tahsin ve ilk kurşun diye bir şey yok.

1972 Yılına kadar bu ülkede bize Hasan Tahsin'i tanıttacak bir kitap da yok. Ancak 1972 yılında İzmir Gazeteciler Cemiyeti tarafından yazılıyor.

Şimdi bazı okurlar " Hocam şimdi sen Hasan Tahsin diye biri yok da dersin." Diye düşünüyor olabilir. Hemen belirteyim: Hasan Tahsin diye biri var. Var olmasına var da onunla birlikte İzmir'de düşmana ilk kurşunu sıktığı iddia edilen bir sürü başka isim de var. Hatta öyle ki bu ihtimallere baktığınızda rahatlıkla

“ İzmir’in İşgali sırasında düşmana ilk kurşunu sıkan Hasan Tahsin değildir”Diyebilirsiniz. Hasan Tahsin de İzmir’in işgaline karşıdır, O da bir şeyler yapılması gerektiğini düşünmüştür. O da konuyla ilgili protesto yazıları yazmıştır. Halkı teşkilatlandırmaya çalışmıştır ama düşmana ilk kurşunu attığı şüphelidir.

Mesela 15 Mayıs 1919 yani İzmir’in işgal günü yayınlanmış olan hiç bir gazete veya diğer neşriyatta, Olay günü ile ilgili olarak tutulan sivil veya askeri raporlarda Hasan Tahsin’in (Veya asıl adıyla Osman Nevres) adına rastlanmaz.

Peki o günün resmi kayıtlarında neler vardır? (Bu kısımda kaynak: <http://www.ekremlugraekinci.com/makale.asp?id=294>)

Mıntıka Müfettişi Yüzbaşı Ziya Bey’in hâdiseler hakkındaki raporunda da ilk kurşunu kimin attığı yazmaz ama Vâli İzzet Bey’in raporuna göre ilk kurşunu atan bir Yunan askeridir.(Yani o gün ilk defa silahını ateşleyen gaza gelmiş bir Yunan askeridir Vali beyin raporuna göre)

Âhenk gazetesi başyazarı Şevki Bey, 15 Mayıs 1919 da İzmir’de ilk kurşunu Saatçi Aziz Efendi’nin attığına şahit olduğunu yazmıştır. (En çok üzerinde durulan iddia budur. Pek çok yerde bu Aziz Efendinin ismi karşınıza çıkar)

İlk kurşunu atanın o sırada kahvede oturan Germencikli İbrahim veya hapisaneden yeni çıkan Arap Râsim adında bir genç olduğu da söylenceler arasındadır ki bu aslında çok da anormal değildir Böyle bir olayda bir sürü uyduruk kahramanın ortaya çıkması..

Bunun dışında İzmir’de Yunan askerine ilk kurşunu İtalyan Binbaşı Carossini’nin attığı iddiaları da vardır. Carossini I. Dünya savaşı sırasında İtalyanlara vaad edilmiş olan İzmir’in Yunanlılara verilmiş olmasının intikamını bu yolla alırken aynı zamanda çıkan karışıklılar sonucu İngiltere’nin yaptığından pişman olarak Yunanlıları İzmir’den çekenileceğini düşünmüştür.

Bu adaylar dışında bir aday daha vardır: İzmir Merkez Kumandanı Yarbay Arif Bey...

Onunla ilgili hikaye de yaveri Hüseyin tarafından şöyle anlatılır. “ Ârif Bey, işgali pencereden seyrediyordu. Bir ara dayanamayarak elimdeki mavzeri aldı. Halkın şeytan askeri dediği Efon askerlerinden Yunan bayrağını elinde taşıyana sıktı. Asker yerden bir arşın (yarım metre) sıçrayıp elindeki bayrakla beraber taşların üzerine düştü. Piyadeler geri kaçtılar. Biraz sonra Yunanlılar makineli tüfek atışına başladılar.”

Peki bunca iddia varken neden Hasan Tahsin?

Çünkü efendim oldukça uzun seneler 15 Mayıs 1919 da İzmir'de Yunan'a ilk kurşunu kimin sıktığı bilinmiyordu. Nihayet 1960 lı yıllarda gazeteci Ahmet Emin Yalman İzmir'de ilk kurşunu gazeteci arkadaşı Hasan Tahsin'in attığını yazdı. Böylece Hasan Tahsin ismi yavaş yavaş hafızalara kazınırken bu isim etrafında efsaneler üretilmeye başlandı.

Son bir ilginçlikle bitiriyorum.

15 Mayıs 1919 da İzmir Konak meydanında düşmana ilk kurşunu sıktığı iddia edilen Hasan Tahsin, yine bilindiği gibi o gün orada Yunan askerleri tarafından öldürülmüştür. (Resmi Tarih böyle yazar ve biz de böyle biliriz.) O günün şartlarında, üstelik ortada bir işgal varken o naaşın oradan alınıp İstanbul'a getirilmesi ve İstanbul'da defnedilmesi mantıklı mı? Bence değil...Ama bunu şöyle izah etmek mümkün: Önce İzmir'e gömülmüş, sonra naaşı İzmir'den alınıp İstanbul'a nakledilmiş olabilir.

Peki İstanbul'da niçin genelde Sabetayistlerin defnedildiği mezarlık olan Üsküdar Bülbülderesi mezarlığına defnedildi?

Dahası da var.

Neyzen Tevfik'in,

Şu bizim dönme dolap Ahmet Emin
Din ü îmânımıza çatmadadır
Başımız ağrılmaz etsek de yemin
Vatanı on kuruşa satmadadır.

Dizeleriyle hem din düşmanı hem de vatan haini olduğunu ifade ettiği Ahmet Emin Yalman'ın mezarının da Bülbülderesinde olması bir tesadüf müdür?

Peki çok mu önemlidir Milli Mücadelemizin ilk kurşununu kimin attığı, nerede attığı? O ilk kurşunun atılmış olması, nerede ve kim tarafından atıldığından daha önemli değil midir?

Milli Mücadelenin bir ilk kurşununun olması elbette daha önemlidir. Lakin bu ilk kurşuna adına heykel dikilmesine vesile olacak kadar önem atfediliyorsa o zaman asıl hakkedenin bu şerefe nail olması daha doğru değil midir? Velew ki İzmir'de düşmana ilk kurşunu atan Hasan Tahsin (Osman Nevres) olsa bile Milli Mücadelenin ilk kurşununu atanın Hatay- Dört Yol'da Kara Mehmet olduğunu bilmek, hakkı gerçek hakkedene teslim etmek daha doğru değil midir?

RESİMLER:

- 1- İzmir- İlk Kurşun Anıtı
- 2- Hatay- Dörtüol, İlk Kurşun Anıtı
- 3- Ayvalık-İlk Kurşun Anıtı